

Het geloof – gewerkt en versterkt

Hand-out bij de leerdienst over zondag 25 van de Heidelbergse Catechismus

Zondag 25 oktober 2020, 19.00 uur

Hervormde streekgemeente Noordhorn-Saaksum

Klassieke versie

Vraag 65: Aangezien nu alleen het geloof ons aan Christus en al zijn weldaden deel geeft, vanwaar komt dan dit geloof?

Antwoord: Van de Heilige Geest, die het geloof in onze harten werkt door de verkondiging van het heilig Evangelie en het versterkt door het gebruik van de sacramenten.

Vraag 66: Wat zijn sacramenten?

Antwoord: Sacramenten zijn heilige, zichtbare tekenen en zegels, door God ingesteld, om ons door het gebruik daarvan de belofte van het Evangelie des te beter te doen verstaan en die voor ons te verzegelen, namelijk dat Hij ons op grond van het enige offer van Christus, aan het kruis volbracht, uit genade vergeving van zonden en het eeuwige leven schenkt.

Vraag 67: Zijn beide, het Woord en de sacramenten, dan daarop gericht, of daartoe ingesteld om ons geloof te wijzen op het offer van Jezus Christus aan het kruis, als de enige grond van onze zaligheid?

Antwoord: Ja, zeker, want de Heilige Geest leert ons in het Evangelie en verzekert ons door de sacramenten, dat onze zaligheid geheel en al berust op het enige offer van Jezus Christus, dat voor ons aan het kruis is geschied.

Vraag 68: Hoeveel sacramenten heeft Christus in het Nieuwe Testament of Verbond ingesteld?

Antwoord: Twee, de heilige doop en het heilig avondmaal.

Schriftlezingen: Romeinen 10:9-17; Handelingen 8:26-40

Zingen: Ps. 119:9 | Berijming HC | Ps. 56:5,6 | Ps. 25:2,6,7

Thema: Het geloof – gewerkt en versterkt

1. gewerkt door Woord en Geest (antw. 65a)
2. versterkt door Doop en Avondmaal (antw. 65b-66)

Eenvoudige versie (dr. W. Verboom)

Vraag 65: We hebben gezien dat het geloof nodig is om te delen in het heil van Christus. Maar hoe komen we nu aan het geloof?

Antwoord: De Heilige Geest werkt het geloof in mijn hart door de prediking van het Evangelie. Hij versterkt het door het gebruik van de sacramenten.

Vraag 66: Wat zijn sacramenten?

Antwoord: Heilige zichtbare tekens en zegels van de belofte van het Evangelie. Ze helpen ons om nog beter te verstaan wat het offer van Christus betekent en te geloven dat wij er vast en zeker in delen.

Vraag 67: Wijzen het Woord en de sacramenten ons dan beiden op het offer van Christus?

Antwoord: Ja, want het Evangelie leert ons en de sacramenten verzekeren ons dat onze redding berust op het enige offer van Christus.

Vraag 68: Hoeveel sacramenten heeft Jezus ingesteld in het Nieuwe Testament?

Antwoord: Twee, de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal.

Samenvatting van de preek

Het is de reddingsboei die de drenkeling redt; niet zijn armen. Toch heeft hij die wél nodig om zich aan de boei vast te klampen. Zo is het Christus alleen Die ons redt, maar het geloof hebben we nodig om ons aan Hem vast te klampen. Als het geloof dan toch noodzakelijk is, hoe kom ik dan aan dat geloof?

1. Gewerkt door Woord en Geest

Geloof welt niet op uit ons hart, wij hebben het van nature niet. Het komt 'van de Heilige Geest'. Niet van binnen maar van buiten, niet van beneden maar van boven! Daarom is geloof ook nooit verdienste, prestatie van ons, maar altijd geschenk van God. 'Niet uit u, het is de gave van God' (Ef. 2:8b).

Hoe schenkt de Geest het geloof dan? ‘De Heilige Geest, die het geloof in onze harten werkt *door de verkondiging van het heilig Evangelie*’. Hét middel dat de Geest gebruikt om het geloof te werken, is de prediking! Zie Rom. 10:13-17, uitlopend op de conclusie: ‘Zo is dan het geloof uit het gehoor en het gehoor door het Woord van God.’ Dáárom stellen wij de verkondiging centraal in de eredienst, dáárom moeten we zuinig zijn op de preek. Omdat in de preek het ‘heilig Evangelie’ klinkt, de goede boodschap van Jezus Christus en Die gekruisigd, waardoor het geloof wordt gewerkt en mensen zalig worden. Het is van het grootste belang dat de verkondiging geen vertelling van bijbelverhalen is, maar goede boodschap, waardoor de hoorders worden aangesproken. De kamerheer (Hand. 8:26-40) is een voorbeeld van iemand die door het horen van de prediking tot geloof komt. Zie ook 1 Kor. 1:21.

2. Gesterkt door Doop en Avondmaal

Zoals een auto onderhoud nodig heeft, moet het geloof niet alleen *gewerkt* maar ook van tijd tot tijd *versterkt* worden. Er moet onderhoud plaatsvinden. Ook dat doet de Heilige Geest, óók door het Woord, maar daar komt iets bij: ‘het gebruik van de sacramenten’: doop en avondmaal.

De sacramenten zijn ‘zichtbare tekenen’: naast onze oren (met het Woord) schakelt de HEERE ook onze ogen in. Hij laat ons in het water van de doop, in brood en wijn van het avondmaal zien hoe groot Zijn genade is. De HEERE zegt a.h.w.: ‘Kijk, nu zie je het met eigen ogen. Als je het moeilijk vindt Mij op Mijn Woord te geloven, dan schenk Ik je er een zichtbaar teken bij.’ Zoals eens bij Abraham de sterrenhemel een sacrament (zichtbaar teken) was bij de belofte van zijn grote nageslacht. Zoals een meester voor een niet-begrijpend kind een verduidelijkende tekening maakt bij de uitleg van een moeilijk onderwerp, zo tekent God voor onze ogen uit door water, brood en wijn wat Zijn verlossing inhoudt.

Naast tekens zijn de sacramenten ook zegels. Een zegel bevestigt de echtheid van iets, zoals het zegel van de ring van de koning de echtheid van een koninklijke brief ondersteunde. Aan het zegel zie je dat de koning deze brief écht gestuurd heeft, en dat hij het écht meent. Zo zien wij in water, brood en wijn, dat de HEERE het echt meent met Zijn belofte. Wat die belofte precies inhoudt? De HC zegt: de belofte ‘dat Hij ons op grond van het enige offer van Christus, aan het kruis volbracht, uit genade vergeving van zonden en het eeuwige leven schenkt.’

Vraag 67 gaat op dit laatste door en vat alles nog een keer samen. ‘Zijn beide, het Woord en de sacramenten, dan daarop gericht, of daartoe ingesteld

om ons geloof te wijzen op het offer van Jezus Christus aan het kruis, als de enige grond van onze zaligheid?’ Met andere woorden: klopt het dat het bij Woord en sacrament ten diepste om hetzelfde gaat, namelijk wat de Heere Jezus aan het kruis gedaan heeft? Op die vraag zegt de HC volmondig JA. ‘Ja, zeker, want de Heilige Geest leert ons in het Evangelie en verzekert ons door de sacramenten, dat onze zaligheid geheel en al berust op het enige offer van Jezus Christus, dat voor ons aan het kruis is geschied.’

De les van zowel Woord en sacrament is dus dat mijn zaligheid, mijn redding en eeuwig leven, alleen berust op de Rots, het Fundament van Jezus Christus, en wat Hij heeft gedaan in mijn plaats. Uit het Woord leer ik die les, in de sacramenten wordt ik elke keer weer van de waarheid ervan verzekerd.

Weerklank 390 – naar zondag 25 van de HC

1. Loof de Heer voor zijn genade,
Hem die het geloof ons schenkt.
Prijs de Geest voor al zijn daden,
die in liefde aan ons denkt,
die geloof in ons bewerkt
en ons zwak geloof versterkt.

4. Met het Woord heel nauw verbonden
wijzen Doop en Avondmaal
op de losprijs voor de zonden,
die door Christus is betaald.
Zij zijn, naar het Woord vermeldt,
door Hem Zelf eens ingesteld.

2. Geest en Woord, die samenwerken,
werken in ons hart met kracht.
Woord, verkondigd in de kerken,
geest' lijk voedsel ied' re dag.
Wat het Woord ons maakt bekend,
onderstreept het sacrament.

melodie: Psalm 146
tekst: dr. H. van 't Veld

Om over door te denken/praten

1. Bent u het er mee eens dat we nooit op de verkondiging van het Evangelie mogen bezuinigen? Waarom wel/niet?
2. Heeft de Heilige Geest ook in uw hart het geloof gewerkt? Op welke manier deed Hij dat, welk middel gebruikte Hij?
3. Heeft u de versterkende kracht van Doop en Avondmaal wel eens ervaren? Op welke manier?
4. Wat wil de Heilige Geest ons door Woord en sacrament ten diepste leren? (Zie antw. 67)